

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ISMAIL KADARE

Amurgul zeilor stepei

Traducere din albaneză și postfață de
MARIUS DOBRESU

HUMANITAS
fiction

Jucam ping-pong nu departe de țărmul mării până către miezul nopții, căci era încă suficientă lumină, deși nopțile albe trecuseră. Ultimele partide, cele de după unsprezece și jumătate, erau apanajul celor cu vederea mai bună, în vreme ce nouă, celorlalți, nu ne rămânea decât să stăm sprijiniți de gardul de lemn, să privim jocul și să-i corectăm pe cei care țineau scorul. După douăsprezece noaptea, când jucătorii plecau, iar pe masă rămâneau numai paletele, pe care le găseam dimineață ude de ploaie, constatam că, deși nu mi-e somn, nici nu am încotro s-o apuc. Dădeam o tură în jurul parcului din vecinătatea vilei, care înainte vreme fusese proprietatea unui nobil leton, rămâneam câteva minute lângă arteziana cu delfini de ghips, mă întorceam apoi la casa suedeză și, în cele din urmă, ieșeam pe malul mării. Țărmul Balticei era minunat, dar nopțile erau foarte reci și era imposibil să zăbovești acolo prea mult.

Acest scenariu se repeta aproape în fiecare seară. În zilele în care nu ploua, dimineața și amiaza treceau repede, cu înot și plajă, dar serile erau monotone, iar majoritatea celor aflați în stațiune erau

oameni în vârstă. Cei mai mulți dintre ei erau deținătorii unor titluri, fiind scriitori cunoscuți și, cu toate acestea, serile erau plicticoase mai ales că eu eram singurul străin de acolo.

Când se apropia asfințitul, ieșeam toți cu aparatele de fotografiat pe țârm și le reglam, așa încât să putem fotografia înserarea. În fiecare seară, marea avea altă culoare, iar noi ne străduiam să captăm pe peliculă toate aceste nuanțe, după cum se perindau una după alta. Adesea se întâmpla ca în raza obiectivului să intre câte un cuplu care se plimba pe țârm și, atunci când developam filmul, se ivea pe peliculă o pată minusculă, rătăcită fără noimă în imensitatea peisajului. Apoi, după cină, ne strângeam în jurul mesei de ping-pong, și eu, urmărind cu privirea mingea albă care trecea dintr-o jumătate a mesei în cealaltă, simțeam cum intram treptat într-o legătură misterioasă cu mișcărilor ei de du-te vino. Încercam să mă smulg din această hipnoză, ceea ce era aproape imposibil, și numai din când în când, în rarele momente de revoltă, reușeam să mă eliberez de magia mingii aceleia, ale cărei mișcări și sunete sacadate pe care le făcea când lovea masa le socoteam de-a dreptul idioate. Deci, în clipele acelea de luciditate îmi întorceam brusc privirile spre țârm și, ori de câte ori făceam această mișcare de somnambul, era în mine o fărâmə de speranță că acolo, pe plajă, aveam să descopăr ceva nou, un lucru ce nu existase în noaptea precedentă. Dar țârml era întotdeauna la fel de monoton. Nu-mi oferea nimic altceva decât peisajul arhicunoscut, poate același de la facerea lumii, și siluetele de cupluri care

se plimbau agale de-a lungul lui. Plimbăreții aceștia locuiau în celelalte case de vacanță. Ei treceau pe lângă vila în care stăteam noi, pierzându-se în direcții misterioase, acolo unde plajele aveau nume de stații de tren, nume cu rezonanțe și accente ciudate, Dzintars, Majori, Dubulti. Denumiri pe care le mai întâlnisem scrise pe sticle de parfum sau de cremă, în vitrinele magazinelor din orașe, fără să-mi imaginez că ar putea proveni de la niște gări sau plaje.

Noaptea târziu, atunci când peste țarm se lăsa întunericul, băncile de lemn erau pline de bătrâni care nu aveau somn la ora aceea. Bântuind încoace și încolo, le auzeam șoaptele ori tusea uscată, sau loviturile de baston pe caldarâm, atunci când se ridicau și plecau spre casa suedeză, unde dormeau cei mai bătrâni și cei mai cunoscuți dintre ei.

Rătăcind așa fără vreo țintă, mă întrebam cum se făcea că aproape toți acești oameni erau scriitori renumiți, care-și dedicau uneori operele unii altora. La fel cum unii dintre părinții copiilor care se zbenzau pe aici în timpul zilei le dedicaseră acestora poezii sau povestiri, unii știind despre acest lucru, iar alții nu. În vreme ce pe multe dintre băbuțele care stăteau și bârfeau cât era după-amiaza de lungă mi le închipuiam mergând pe tocuri înalte, tinere și elegante, în romanele în care se ascundeau sub inițialele D.V. sau N. ori, mai simplu, în spatele pronumelui „ea“. Era valabilă și reciprocă, în cărțile femeilor, în spatele unor inițiale, se puteau afla foști iubitori, dar aceasta era o raritate, iar masculii respectivi erau acum suferinzi de stomac și cereau la cantină mâncare de regim.